

J.A.Roukema, H.Bartelink, J.A.van Dongen, J.L.Peterse en
E.van der Linden (Amsterdam), *Lokaal recidief na mamma-
sparende chirurgie*

Bij de behandeling van het mammacarcinoom lijkt in vele gevallen sparende therapie even effectief te zijn als mastectomie. De incidentie van tumorrecidief in de behandelde borst na mammasparende chirurgie varieert sterk in de literatuur: van 1,5 tot 28%. Verschillen in patiëntselectie, chirurgische techniek, radiotherapeutische dosering en lengte van follow-up lijken hiervoor verantwoordelijk te zijn. Omdat de ontwikkeling van metastasen op afstand min of meer onafhankelijk verloopt van de lokale behandelingsvorm zal een aantal van de patiënten met een lokaal recidief in de mamma incurabel blijken ten tijde van de vaststelling van metastasen op afstand.

Gedurende een periode van 5 jaar (1979-1984) werden in het Antoni van Leeuwenhoekhuis te Amsterdam 585 patiënten met een operabel mammacarcinoom behandeld door middel van mammasparende chirurgie en aanvullende bestraling. Tot nu toe werd bij 14 patiënten (2,3%) een tumorrecidief in de behandelde mamma vastgesteld, maar de lengte van de follow-up is vrij kort. Zes van deze 14 patiënten werden niet chirurgisch behandeld aangezien er op het moment van de diagnose al metastasen op afstand manifest waren en 5 van deze patiënten zijn inmiddels al overleden. Bij de overige 8 patiënten werden geen aanwijzingen gevonden voor metastasen op afstand, bij hen werd een salvageprocedure verricht. Op dit moment zijn 7 van deze 8 patiënten in leven zonder tekenen van tumorrecidief. In vergelijking met de gegevens van andere onderzoekers vonden wij in onze patiëntengroep een betrekkelijk laag lokaal-recidiefpercentage, terwijl van deze patiëntengroep reeds een aanzienlijk percentage incurabel bleek op het moment van diagnose. Het type tumor lijkt van invloed te zijn op de kans op lokaal recidief: bij 5 van de 8 patiënten met een lokaal recidief zonder tekenen van metastasen op afstand vond de patholoog-anatoom in het preparaat na secundaire chirurgie 'extended' carcinoma in situ.

Samenvattend: na mammasparende chirurgie wegens mammacarcinoom was het percentage lokaal recidief bij de patiënten laag. Een dergelijk lokaal recidief bleek in ruim de helft van de gevallen nog met curatieve intentie te behandelen.